

Nr 102.

Utlåtande i anledning av väckt motion om årlig livränta åt värnpliktige K. Å. E. Jacobsson.

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren av fru *Sjöstrand* och herr *Boman* i Kieryd väckt motion (II: 188) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att värnpliktige 463-21-38 Karl Åke Emanuel Jacobsson från Råssmåte i Linderås socken av Jönköpings län skall, räknat från och med den tidpunkt, då hans arbetsförmåga inträdde, äga uppbära årlig livränta enligt bestämmelserna i 1927 års förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

I motionen anföres följande.

Under militärtjänstgöring hösten 1942 drabbades vpl 463-21-38 Karl Åke Emanuel Jacobsson i Råssmåte, Linderås socken av Jönköpings län, av en plötslig sjukdom, som medförde förlamning av båda benen och väsentlig nedsättning av synen å ena ögat. Sjukdomen utbröt tre timmar efter det Jacobsson undergått vaccination mot paratyfus. Omständigheterna kring sjukdomsfallet äro sådana, att det torde finnas god anledning antaga, att sjukdomen orsakats eller framkallats av vaccinerings. Såsom en ytterligare omständighet i sammanhanget kan nämnas, att Jacobsson några dagar tidigare vid ett olycksfall i samband med avlastning av militärmateriel från en järnvägsvagn erhöll skador i ryggen. Jacobssons sjukdomstillstånd förvärrades efter hempermittering, som ägde rum kort tid efter insjuknandet, och han är alltsedan denna händelse förlamad i båda benen och helt oförmögen till arbete.

Jacobsson har under de gångna åren vid upprepade tillfällen utan framgång anhållit om ersättning i enlighet med bestämmelserna i förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Ärendet har i första omgången prövats av riksförsäkringsanstalten och, efter överklagande, av försäkringsrådet. Båda myndigheterna ha avvisat anspråken på ersättning under hänvisning till att »skäligen anledning finnes antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill». Förnyade ansökningar hos riksförsäkringsanstalten och hos Kungl. Maj:t ha givit samma negativa resultat. Sedan statsrådet och chefen för försvarsdepartementet närmast på grund av vissa uttalanden i pressen under hösten 1950 uppmärksammat fallet, har undersökning verkställts, huruvida Jacobsson på grund av sin föreliggande arbetsförmåga kunde anses berättigad till socialvård. Resultatet härav har blivit, att någon hjälp från det allmännas sida utöver den folkpension, som utgått alltsedan 1944, icke anses kunna lämnas.

Bihang till riksdagens protokoll 1951. 6 saml. Nr 102—103.

Enligt vår bestämda mening, vilken helt omfattas av opinionen i bygden, äro omständigheterna i förevarande fall sådana, att kronan icke rimligen kan undandraga sig att utgiva ersättning till Jacobsson enligt de grunder som gälla för skador, som ådragas under militärtjänstgöring. Jacobsson var bevisligen fullt frisk vid inryckningen till tjänstgöring den 12 september 1942. Utan att vilja bestrida värdet av de läkarutlåtanden, som avgivits, kan man i varje fall icke komma ifrån, att *något* samband måste råda mellan det plötsliga insjuknandet och den omedelbart dessförinnan företagna vaccineringsen eller det inträffade olycksfallet eller eventuellt också de förhållanden i avseende å förläggning m. m. under vilka tjänstgöringen fullgjordes. Uppfattningen att ett sådant samband måste råda delas av Jacobssons kamrater och närmaste förmän under tjänstgöringen i fråga. Därutöver vilja vi understryka de rent humanitära synpunkter, som i ett fall som detta göra sig gällande. Det öde, som här drabbat en ung och fullt arbetsför man och som får särskilt svåra verkningar därför att vederbörande lever under torftiga ekonomiska förhållanden, måste kännas dubbelt bitert inför den bristande förståelse, som hittills visats från det allmännas sida. Även om på grund av expertisens utlåtanden viss tvekan om sjukdomens orsak uppstått, hade det därför, synes det oss, funnits starka skäl att »hellre fria än fälla» i all synnerhet som fallet torde vara så enastående, att någon prejudicerande verkan av ett välvilligt beslut icke behövt befaras.

Närmare detaljer och utredningar rörande ifrågakvarande ärende återfinnas i de hos vederbörande myndigheter förvarade akterna.

Från den i riks försäkringsanstalten förvarade akten rörande Jacobsson inhämtas bl. a., att anstaltens läkare ansett samband icke kunna föreligga mellan Jacobssons ifrågakvarande sjukdom (sclerosis disseminata) samt militärtjänstgöringen eller den därunder erhållna paratyfusinjektionen eller den ryggskada, han ådragit sig under tjänstgöringen. Å andra sidan framgår av ett av motionärerna för utskottet företett intyg från läkaren vid Tranås sjukhus Folke Sederblad, att bland de orsaker, som möjligen anses kunna utlösa den sjukdom, varav Jacobsson lider, i den medicinska litteraturen angivits såväl trauma (olyckshändelse eller yttre våld) som akuta infektioner bl. a. tyfus.

Utskottet. Såvitt utskottet kunnat finna, är det på läkarvetenskapens nuvarande ståndpunkt icke möjligt att med bestämdhet avgöra, att icke framträdandet av den sjukdom, varav Jacobsson lider, föranletts av hans militärtjänstgöring eller att icke denna väsentligen bidragit därtill. Med hänsyn härtill och till omständigheterna i övrigt anser utskottet skäligt, att ekonomisk gottgörelse beredes Jacobsson av statsmedel. Utskottet vill föreslå, att ersättning tillerkännes Jacobsson med samma belopp, som skolat tillkomma honom, därest 1927 års militärsättningsförordning varit tillämplig å sjukdomsfallet. Härav uppkommande kostnader torde böra bestridas från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av motionen II: 188 medgiva, att till Karl Åke Emanuel Jacobsson må på grund av

ifrågavarande sjukdom från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas ersättning, som om 1927 års militärsättningsförordning varit tillämplig å sjukdomsfallet.

Stockholm den 20 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gränebo, Iwar Andersson, Mannerskantz, Ohlon, Leander, Heiding, Gillström, fröken Andersson, herrar Sundelin, Näsström, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Einar Persson och Birger Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Ward, Malmborg i Skövde, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Wallentheim, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Rubbestad, Ståhl, Åkerström, Petterson i Degerfors, Andersson i Munkaljungby, Birke och Gustafsson i Stockholm.